

MARITIEME PATROULLE

Maritieme patrouilles steeds effectiever

Maritieme patrouille is een niet weg te denken onderdeel in militaire surveillance. Toegegeven, door verminderde dreiging van onderzeeboten na beeindiging van de koude oorlog dreigde er een flinke reductie voor het onderzeebootbestrijdings- vliegtuig aan te komen. Tegelijkertijd nam de intensiteit aan te controleren activiteiten op het zeeoppervlak toe. Accenten werden verlegd en tegenwoordig zijn patrouillevliegtuigen meer alleskunnners geworden, propvol met electronica.

klassiek

De gevaren die op de loer liggen voor een veilige scheepvaart zijn legio. De onderzeeboten zijn er nog steeds en soms komen deze om machtsfactoren te bestempelen weer in actie zoals dat in vroeger tijden ging (zware Russische kernonderzeeers varen tegenwoordig onder IJsland langs weer regelmatig de Atlantische oceaan in). Je zult altijd de expertise van 'sub-hunting' nodig blijven houden, omdat nooit te voorspellen is hoe machtsbalansen draaien of misschien wel dat het toepassing vindt in lokale conflicten, want onderzeeboten doen dat zeker wel.

Zee-oppervlak

Controle van het zee-oppervlak is veel meer een hot item vandaag de dag. De 'war on terror' vereist dat. Transporten die niet zuiver zijn, bijvoorbeeld embargo-ontduiking of criminele activiteiten ten faveure van foute regimes, dit alles is een schone taak voor patrouille vliegtuigen. Er is sprake van meerdere taken, maar toch kan je wel een soort tweedeling maken in de patrouilles over grotere afstanden. Zoals met onderzeebootbestrijding en tactische/ strategische taken en die missies die dicht onder de kust plaatsvinden met kleinere vliegtuigen en nadruk hebben op controle van de scheepvaart zelf. Of denk aan illegale immigratie, smokkelroutes en hulp op zee. In deze laatste categorie is het naast puur marinewerk ook steeds meer een aangelegenheid van semi-overheids diensten. Dit kan ook in samenwerking in grote verbanden zoals de FRONTEX , een organisatie die op Europees niveau de grenzen bewaakt Een mooi voorbeeld van de wat kleinere type patrouillevliegtuigen zijn de Casa 212 of Dornier 225.

In het donker

Voor het scannen van grote zee-oppervlakten is de Inverse Synthetic Aperture Radar (ISAR) een welkome uitvinding gebleken die steeds meer toepassing vindt. Deze techniek kan doelen, rekening houdend met de kromming van de aarde, tot over de horizon waarnemen. Hierbij wordt een combinatie gebruikt met state-of-the-art communicatie systemen waarbij satelliet informatie (SATCOM) wordt gebruik en datalink transmissie beelden kunnen wordenovergebracht naar andere eenheden. Dan wordt het patrouille vliegtuig een strategisch systeem, zoals we bijvoorbeeld zien bij de modernste varianten van de P-3 Orion. Ook de scherpte is een factor van belang. Op grote afstanden kunnen periscopen worden waargenomen die even boven het oppervlak komen, maar ook rubberbootjes. Omdat patrouilles de klok rond gaan is er veel ontwikkeling geweest in warmtebeeld- en infrarood zoeksystemen. De kleinere patrouille vliegtuigen gebruiken meestal een 'forward looking infra-red system' (FLIR) om in de nacht te kunnen opereren.

Ver van huis

De grote maritieme patrouille systemen zoals de reeds genoemde P-3 Orion, de Breguet Altantic II en de Nimrod MR.2A zoeken en bewaken ook strategisch gelegen gebieden en dan praten we over het luchtruim, het zee-oppervlak en daaronder, het laatste met de bekende MAD (Magnetic Anomaly Detector) die verschuivingen in het aardmagnetische veld (bewegende onderzeeboten) ziet. De ontwikkelingen hebben geleid tot het multi-tasks. Een strategisch patrouille systeem is kostbaar (HVA=highly valuable asset) en eenmaal ingezet in gebieden waar spanning heerst dan moet zo'n systeem eigenlijk het breedste scala aan informatievoorziening kunnen geven. Je moet niet willen dat er nog een ander systeem moet worden ingezet in een gebied waar veel risico is. Daarom zie je de taak als ELINT (Electronic Intelligence) ook toegevoegd, compleet met storingsmogelijkheden boven vijandelijk gebied. Wat de Nimrod betreft, deze is al ingezet boven Irak omdat de warmtebeeld zoekende apparatuur ook prima werkt boven de woestijn. Het is dan mooi handig dat de Nimrod op communicatief niveau ook nog een beetje battlefield management kan doen. Een andere trend is bewapening, zoals harpoon raketten tegen schepen. De torpedo's of dieptebommen tegen onderzeers waren al een langer bekend verschijnsel, maar je ziet tegwoordig ook systemen met sidewinder raketten, die aanvallen vanuit het luchtruim kunnen weerstaan en natuurlijk countermeasures zoals flares. Op deze wijze kan het als 'stand alone'opererend strategisch patrouille systeem beter uit de voeten met deze dreigingen.

Nieuwe ontwikkelingen

De Britten hebben een successor op hun Nimrod MR. 2 ontwikkeld die de MRA.4 gaat heten, duur, maar wel zeer capabel. De kostenfactor noodzaakt dat minder systemen minstens hetzelfde werk kunnen doen, en liefst meer. Binnen het multirole concept blijft de onderzeebootbestrijding een belangrijke taak, evenals wat de Britten samenvatten onder ISTAR wat staat voor Intelligence, Surveillance, Target Acquisition & Reconnaissance en vertaald wordt met verkenning, informatie verzamelen en doelen vinden. Daarnaast zal de MRA.4 veel meer een lange afstand aanvalsplatform gaan worden. Hiertoe werd de romp aangepast, de vleugel vergroot, nieuwe krachtiger motoren geplaatst en een glass cockpit voor betere flight management, alles met Airbus techniek van EADS. Het bereik zal veel groter worden evenals het aspect van self supporting. Bae zet hiermee weer een koers uit. Navolging kan dan ook niet uitblijven.

[Kees Otten & Wim Das](#)
